

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited by NAAC 'A++' Grade

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM WITH
MULTIPLE ENTRY AND MULTIPLE EXIT OPTION IN THE
POSTGRADUATE DEGREE PROGRAMMES

Syllabus for

M. A. Part - I

SANSKRIT

(Regulations in accordance with National Education Policy 2020
to be implemented from Academic Year 2022-2023 onwards)

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER - I

COURSE NO. - 01

COURSE NAME – वेदसूक्ताध्ययन

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

१. वेदांचा परिचय करून देणे.
२. ऋग्वेद, यजुर्वेद व अथर्ववेद यातील सूक्तांचा अभ्यास करणे.
३. सूक्तांतील संकल्पना समजून घेणे.
४. आधुनिकतेच्या अनुषंगाने सूक्तांचे अवलोकन करणे.

फलिते:

१. वेदांचा परिचय करून देतात.
२. ऋग्वेद, यजुर्वेद व अथर्ववेद यातील सूक्तांचा अभ्यास करतात.
३. सूक्तांतील संकल्पना समजून घेतात.
४. आधुनिकतेच्या अनुषंगाने सूक्तांचे अवलोकन करतात.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	वेद परिचय	१५	१
२	ऋग्वेद- १] उषस् सूक्त १.४ २] विश्वामित्र-नदी संवादसूक्त ३.३३ ३] पर्जन्यसूक्त ५.८३ ४] धनान्नदानसूक्त १०.११७ ५] प्रजापतिसूक्त १०.१२१	१५	१
३	यजुर्वेद- १] विश्वेदेवासूक्त २५ - मंत्र १४ ते २३ २] प्रातःसूक्त ३२ - मंत्र ३४ ते ३८ व ४०	१५	१
४	अथर्ववेद- १] शालानिर्माणम् ३.१२ २] कृषिसूक्त ३.१७ ३] संज्ञानसूक्त ३.३०	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) डॉ. मुळे रवींद्र, 'वेददर्शन' श्री संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद, प्रथमावृत्ती
२००३
- २) डॉ. चानना देवराज - 'ऋग्वेद- संग्रहः', मुन्शीराम पब्लिशर्स, नई दिल्ली.
- ३) डॉ. चित्राव, सिद्धेश्वरशास्त्री - 'ऋग्वेदाचे मराठी भाषांतर', भारतीयचरित्र कोशमंडळ,
पुणे.

- ४) अनुवादक डॉ. मेहेंदळे म. अ. -'ऋग्वेद सार' - मराठी अनुवाद, वैदिक संशोधन मंडळ, पुणे
१९८२
- ५) पं. बापट धुंडिराज शास्त्री -'यजुर्वेद संहिता' मराठी भाषांतर – आर्य संस्कृती मुद्रणालय,
पुणे.
- ६) पं. सातवळेकर श्री. दा., अथर्ववेदाचा सुबोध अनुवाद, भाग १,२,३,४ स्वाध्याय मंडळ,
पारडी, १९९८
- ७) सत्यभूषणयोगी 'वेदसमुल्लासः' मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली.

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ - आवश्यक तेथे स्पष्टीकरणात्मक टीपा देऊन भाषांतर करा.	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन	स्वाध्याय	२० गुण
-------------------	-----------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level- 8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER - I

COURSE NO. – 02

COURSE NAME – व्याकरणमहाभाष्य - पस्पशाह्निक

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) पतंजली व व्याकरण महाभाष्याचा परिचय करून देणे.
- २) व्याकरणाची प्रयोजने अभ्यासणे.
- ३) शब्दानुशासन ही संकल्पना समजून घेणे.
- ४) विषयाधीन युक्तिवाद समजून घेऊन विश्लेषणात्मक बुद्धिमत्ता वाढविणे.

फलिते:

- १) पतंजली व व्याकरण महाभाष्याचा परिचय होतो.
- २) व्याकरणाची प्रयोजने अभ्यासतात.
- ३) शब्दानुशासन ही संकल्पना समजून घेतात.
- ४) विषयाधीन युक्तिवाद समजून घेऊन विश्लेषणात्मक बुद्धिमत्ता वृद्धिंगत होते.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	व्याकरणाची प्रयोजने	१५	१
२	शब्दानुशासनाची पद्धती	१५	१
३	व्याकरणशास्त्राद्वारे धर्मनियम	१५	१
४	व्याकरण पदार्थविचार	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) म.म. अभ्यंकर काशिनाथशास्त्री, 'महाभाष्य' (पतंजली, मराठी भाषांतर), पुणे
- २) व्याकरणमहाभाष्यम् – (विद्यानिधी हिन्दी व्याख्या) विद्यानिधी शोधसंस्थान, कुरुक्षेत्र, प्रथम खंड
- ३) युधिष्ठिर मीमांसक, सोनपत, व्याकरण महाभाष्य - प्रथम भाग
- ४) महाभाष्य - पस्पशाह्निक (पतंजली) मराठी भाषांतर, अभ्यंकर वासुदेवशास्त्री, पुणे
- ५) व्याकरणमहाभाष्य - प्रथम भाग - मीमांसक युधिष्ठिर, सोनपत

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ – स्पष्टीकरणात्मक परिच्छेद	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन	स्वाध्याय	२० गुण
-------------------	-----------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER - I

COURSE NO. – 03

COURSE NAME – अर्थसंग्रह

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) याज्ञिक कर्मकांडातून धर्म ही संकल्पना समजून घेणे.
- २) यज्ञविधींचा अभ्यास करणे.
- ३) शास्त्रातील युक्तिवाद समजून घेणे.
- ४) विश्लेषणत्मक विचारक्षमतेला चालना देणे.

फलिते:

- १) याज्ञिक कर्मकांडातून धर्म ही संकल्पना समजून घेतात.
- २) यज्ञविधींचा अभ्यास करतात.
- ३) शास्त्रातील युक्तिवाद समजून घेतात.
- ४) विश्लेषणत्मक विचारक्षमतेला चालना मिळते.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	भावनाविचार	१५	१
२	उत्पत्तिविधि विनियोगविधि	१५	१
३	प्रयोगविधि – अधिकारविधि	१५	१
४	मंत्र, नामधेय, निषेध, अर्थवाद	१५	१
	एकूण	६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) संपा.श्रीकृष्णवल्लभाचार्य, 'अर्थसंग्रह of लौगक्षिभास्कर with किरणावली संस्कृतटिका. चौखम्बा ओरिएण्टालिया वाराणसी प्रथम संस्करण १९८५,
- २) संपा. सुकथनकर एस.एस., अर्थसंग्रह of लौगक्षिभास्कर(with English translation) भारतीय विद्या प्रकाशन, दिल्ली.१९८३
- ३) संपादक - परांजपे शि. म. अर्थसंग्रह निर्णयसागर प्रेस,मुंबई १९२०
- ४) वाचस्पती उपाध्याय,अर्थसंग्रह(with Hindi Commentary) –चौखम्बा पब्लिशर्स, वाराणसी. चतुर्थ संस्करण १९९८
- ५) डॉ. मुळे रवींद्र अंबादास, 'अर्थसंग्रहसार' –श्रीसंतज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान,औरंगाबाद.प्रथमावृत्ती

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ - आवश्यक तेथे स्पष्टीकरणात्मक टीपा देऊन भाषांतर करा.	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन	स्वाध्याय	२० गुण
-------------------	-----------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER - I

COURSE NO. – 04

COURSE NAME – नाट्यपरिचय

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) नाट्यशास्त्राची ओळख करून देणे.
- २) नाटककार भास समजून घेणे .
- ३) कर्णभार व ऊरुभंग या एकांकिकांचा अभ्यास करणे.
- ४) कर्णभार व ऊरुभंग या एकांकिकांतील नाट्यवस्तू अभ्यासणे.

फलिते:

- १) नाट्यशास्त्राची ओळख करून घेतात.
- २) नाटककार समजून घेतात .
- ३) कर्णभार व ऊरुभंग या एकांकिकांचा अभ्यास करतात.
- ४) कर्णभार व ऊरुभंग या एकांकिकांतील नाट्यवस्तू अभ्यासतात.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	नाट्यशास्त्राची ओळख, भासाची ओळख	१५	१
२	कर्णभार एकांकिका	१५	१
३	ऊरुभंग एकांकिका	१५	१
४	कर्णभार व ऊरुभंग नाट्यवस्तू विचार	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

१. महाकविभास , भासनाटकचक्रम्, प्रथम भाग, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
२. डॉ. त्रिपाठी रमाशंकर, संस्कृत साहित्य का प्रामाणिक इतिहास, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ - आवश्यक तेथे स्पष्टीकरणात्मक टीपा देऊन भाषांतर करा.	३० गुण
(पाच पैकी तीन)	

अंतर्गत मूल्यमापन	स्वाध्याय	२० गुण
-------------------	-----------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER – II

COURSE NO. – 05

COURSE NAME – वैदिक वाङ्मय परिचय

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) ब्राह्मणग्रंथातील साहित्याची ओळख करून देणे.
- २) उपनिषदांतील संवादाश्रित तत्त्वज्ञान अभ्यासाणे.
- ३) वेदांगांपैकी निरुक्ताची ओळख करून देणे.
- ४) शिक्षाग्रंथ अभ्यासणे.

फलिते:

- १) ब्राह्मणग्रंथातील साहित्याची ओळख होते.
- २) उपनिषदांतील संवादाश्रित तत्त्वज्ञान अभ्यासतात.
- ३) वेदांगांपैकी निरुक्ताची ओळख होते.
- ४) शिक्षाग्रंथ अभ्यासतात.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	च्यवनकथा – जैमिनीयब्रह्मणम् आणि मनुमत्स्यकथा – शतपथब्राह्मणम्	१५	१
२	कठोपनिषद - वल्ली २ - यम – नचिकेत संवाद आणि छांदोग्योपनिषद् -आरुणी – श्वेतकेतु - संवाद	१५	१
३	निरुक्त -अध्याय -१	१५	१
४	पाणिनीय शिक्षा	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) डॉ. वेदवती, वैदिक: 'उपनिषदवाङ्मय, नागप्रकाशन, नई दिल्ली १९९७
- २) डॉ. सिद्धेश्वरशास्त्रीचित्राव – उपनिषदाचे मराठी भाषांतर, भारतीय चरित्रकोश मंडळ,पुणे १९८१ .
- ३) हरिकृष्णदास गोयन्दका, ईशादि नौउपनिषद, गीताप्रेस, गोरखपुर.
- ४) वेददर्शन – डॉ. मुळे रवींद्र ,श्री संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान , औरंगाबाद, प्रथमावृत्ती, २००३
- ५) ब्राह्मणोपनिषदे आणि वेदांगे - शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ - बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ - आवश्यक तेथे स्पष्टीकरणात्मक टीपा देऊन भाषांतर करा. (पाच पैकी तीन)	३० गुण

अंतर्गत मूल्यमापन

मौखिक परीक्षा

२० गुण

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level- 8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER – II

COURSE NO. – 06

COURSE NAME – प्राचीन व आधुनिक भाषाविज्ञान

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) भाषाविज्ञानाचा परिचय करून देणे.
- २) आधुनिक व प्राचीन भाषाविज्ञानातील संकल्पना समजून घेणे.
- ३) भाषेला अभ्यासताना विश्लेषणात्मक दृष्टी विकसित करणे.
- ४) भाषाविज्ञानाचे महत्त्व ज्ञात करून देणे.

फलिते:

- १) भाषाविज्ञानाचा परिचय होतो.
- २) आधुनिक व प्राचीन भाषाविज्ञानातील संकल्पना समजून घेतात.
- ३) भाषेला अभ्यासताना विश्लेषणात्मक दृष्टी विकसित होते.
- ४) भाषाविज्ञानाचे महत्त्व ज्ञात होते.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	भाषाविज्ञान परिचय , भाषा - स्वरूप व वैशिष्ट्ये , भाषेचा उद्गम व विकास, भाषेचे वर्गीकरण	१५	१
२	ध्वनिशास्त्र ध्वनीचे वर्गीकरण ध्वनीपरिवर्तनाची कारणे ध्वनितियम वर्णमालाविचार	१५	१
३	व्यवसिते व वाक्यविचार	१५	१
४	अर्थविचार	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) Dalai B.K., Studies in Indian Linguistics,- भारतीय कला प्रकाशन दिल्ली
- २) Lyons, John, Introduction to Theoretical Linguistics ,Cambridge Uni. Press, 1999.
- ३) Ratford, Introduction to Linguistics -A. Cambridge Uni. Press, 1999.
- ४) पण्डित म. दा . प्राचीन भारतीय भाषाशास्त्र -शुभदा सारस्वत प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती - २०००
- ५) डॉ. सिंह राजकिशोर, संस्कृत भाषाविज्ञान -विनोद पुस्तक मंदीर आग्रा.
- ६) गजेन्द्रगडकर ,भाषा आणि भाषाशास्त्र -एस.एन त्रिपाठी रामदेव, मुंबई विश्वविद्यालय, मुंबई.
- ७) त्रिपाठी रामदेव, भाषाविज्ञान की भारतीय परंपरा ,बिहार राष्ट्र भाषा प्रकाशन दिल्ली, १९६८.
- ८) भोलाशंकर व्यास, संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन, भारतीय ज्ञानपीठ प्रकाशन, दिल्ली.

९) मौर्य राजनारायण, भाषाशास्त्राची मूलतत्त्वे -सिटी बुक स्टॉल, पुणे.

१०) मालशे, इनामदार, सोमण, भाषाविज्ञान वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक- संजय प्रकाशन पुणे,
१९८२

११) म.म. काशिनाथशास्त्री अभ्यंकर, महाभाष्य (पतंजलि, मराठी भाषान्तर) पुणे.

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ – स्पष्टीकरणात्मक परिच्छेद	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन

मौखिक परीक्षा

२० गुण

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

Class: M.A. Part - 1

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Sanskrit

SEMESTER – II

COURSE NO. – 07

COURSE NAME – सांख्यकारिका

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) सांख्य तत्त्वज्ञानाची ओळख करून देणे.
- २) वस्तूनिष्ठ विचारक्षमता वाढविणे.
- ३) तत्त्वज्ञानमूलक दृष्टी वृद्धिंगत करणे.
- ४) आत्मज्ञानाविषयी जिज्ञासा उत्पन्न करणे.

फलिते:

- १) सांख्य तत्त्वज्ञानाची ओळख करून घेतात.
- २) वस्तूनिष्ठ विचारक्षमता वाढते.
- ३) तत्त्वज्ञानमूलक दृष्टी वृद्धिंगत होते.
- ४) आत्मज्ञानाविषयी जिज्ञासा उत्पन्न होते.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	मंगलाचरण, प्रमाण, सत्कार्यवाद (१-१०)	१५	१
२	पुरुष - प्रकृतीविचार (११-२१)	१५	१
३	सृष्टीविस्तार (२२-५१)	१५	१
४	सर्गप्रवृत्ती व प्रकृतीनिवृत्ती (५२-७१)	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

- १) भट्टाचार्य रमाशंकर, सांख्यतत्त्वकौमुदि १९७६, मोतीलाल बनारसी दास, दिल्ली.
- २) डॉ. मुसलगावांकर गजानन शास्त्री सांख्यतत्त्वकौमुदि , चौखम्बा संस्कृत सिरिज ऑफिस, वाराणसी. प्रथमावृत्ती, १९५१
- ३) डॉ. कुलकर्णी ग. वी., सांख्यतत्त्वकौमुदि, महाराष्ट्र राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळ, मुंबई - प्रथमावृत्ती १९७१.
- ४) प. जोग द. वा. सांख्यतत्त्वकौमुदि, प्रकाशन, डोंबिवली - २००३
- ५) पाठ्यपुस्तक - सांख्यकारिका with सांख्यतत्त्वकौमुदी

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ – अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ – आवश्यक तेथे स्पष्टीकरणात्मक टीपा देऊन भाषांतर करा.	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन	मौखिक परीक्षा	२० गुण
-------------------	---------------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

SEMESTER – II

COURSE NO. – 08

COURSE NAME – आयुर्वेदाचा परिचय

Credits: 04 Total

Teaching Hours: 60

उद्दिष्टे:

- १) आयुर्वेदाचा परिचय करून देणे.
- २) आयुर्वेदातील ज्ञान व आचार्य परंपरा समजून घेणे.
- ३) आयुर्वेदातील मूलभूत संकल्पना समजून घेणे.
- ४) आयुर्वेदाचे आधुनिक अध्ययन व उपयुक्तता समजून घेणे.

फलिते:

- १) आयुर्वेदाचा परिचय होतो.
- २) आयुर्वेदातील ज्ञान व आचार्यपरंपरा समजून घेतात.
- ३) आयुर्वेदातील मूलभूत संकल्पना समजून घेतात.
- ४) आयुर्वेदाचे आधुनिक अध्ययन व उपयुक्तता समजून घेतात.

पाठ्यक्रम

अनु. क्र. Sr. No.	घटक नाव (Module Name)	अध्यापन तासिका (Teaching Hours)	श्रेयांक (Credit)
१	आयुर्वेदाचा इतिहास	१५	१
२	आयुर्वेदातील दर्शन	१५	१
३	आयुर्वेदातील मूलभूत सिद्धान्त	१५	१
४	आयुर्वेदाचे अध्ययन व उपयुक्तता	१५	१
एकूण		६०	४

Suggested Books / Readings:

१) पाठ्यपुस्तक - आयुर्वेदाचा इतिहास, मुलासिद्धांत व ग्रंथ - शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Note: Teachers are free to use any relevant books/ articles/ e-resource if needed

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी

प्रश्न १ – बहुपर्यायी प्रश्न (एकूण दहा)	१० गुण
प्रश्न २ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ३ - अन्तर्गत विकल्पांसह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२० गुण
प्रश्न ४ – स्पष्टीकरणात्मक परिच्छेद	३० गुण

(पाच पैकी तीन)

अंतर्गत मूल्यमापन	मौखिक परीक्षा	२० गुण
-------------------	---------------	--------

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus

First Year Master of Arts (M. A. Part – I) Course Structure for (Level-8)

With Multiple Entry and Multiple Exit option

(To be implemented from the Academic Year 2022-23)

(Choice Based Credit System (CBCS) with MEME in accordance with NEP)

Class: M.A. Part - 1

Sanskrit

EQUIVALENCE (समकक्ष)

Sr. No.	Class	Semester	Course No.	Title of the Course -Old	Title of the Course - New
1	M.A. I	I	I	वेद-वाङ्मय	वेदसूक्ताध्ययन
2			II	व्याकरण –परिचय	व्याकरणमहाभाष्य - पस्पशाह्निक
3			III	दर्शन	अर्थसंग्रह
4			IV	नाटक	नाट्यपरिचय
5		II	V	वैदिक वाङ्मय	वैदिक वाङ्मय परिचय
6			VI	भाषाविज्ञान	प्राचीन व आधुनिक भाषाविज्ञान
7			VII	सांख्य	सांख्यकारिका
8			VIII	आयुर्वेदाचा इतिहास	आयुर्वेदाचा परिचय